

Pisani rad na stručnom ispitu

Marija Miličić, prof.

AZOO 8. siječnja 2021.

Što je esej?

- Riječ esej dolazi od francuske riječi „essai” što u prijevodu znači ogled.
- esej – diskurzivni književni oblik u kojem se objektivno isprepliće sa subjektivnim
- znanstveni tekst – isključivo objektivan
- U eseju, piše se na zadanu temu pristupnik iznosi svoje mišljenje, razmišljanje i zaključivanje.

Pismenost nije dar, već je ona rezultat dugotrajnog učenja i vježbanja.”

(Dragutin Rosandić)

- stručno-metodički esej
- znanstveni stil pisanja eseja
- struktura eseja
- najčešće gramatičke, pravopisne, sintaktičke i stilističke pogreške

Stručno – metodički esej

- - pisani rad kojim se provjerava jezično-komunikacijska, akademska i metodička kompetencija pristupnika na stručnom ispitu
- CILJ:
 - - poznavanje struke (pozivanje na metodičku i stručnu literaturu)
 - - temelj je na argumentu, tj. dokazu (ne na nizu mišljenja)
- treba poznavati problematiku teme,
- treba iznijeti razmišljanje o temi s kritičkog aspekta,
- napisati svoj stav o temi,
- iznijeti stavove nekih drugih autora

Znanstveni stil eseja

- tekst mora biti jasan, nedvosmislen, zaključci logični (bez slikovitosti i prenesena značenja)
- uporaba stručnih riječi i izraza (često stranog podrijetla)
 - objektivan pristup – izostanak osobnih emocija
 - objasnidbene, često višestrukosložene rečenice, uporaba prezenta nesvršenih glagola, uporaba infinitiva (vrijedno je istaknuti)
 - potreban je dokaz za svaku važniju tvrdnju
- ne frazirati
- puno podataka s malo riječi

Struktura eseja

- Trodijelna struktura:
- 1. **uvod** – iznosi se neka teza
- 2. **razrada** – izlaže se glavni sadržaj, a tvrdnje potkrepljuju dokazima
- 3. **završetak** – zaključak kojim se potvrđuje teza – sažetak (sinteza)
- **UVOD** (obrazloženje teme, definirati esejsko pitanje, postaviti tezu, koju možemo odbaciti ili potkrijepiti u eseju)
- **RAZRADA TEME** (kraći osvrt na temu, stavovi i mišljenje drugih autora o temi, vlastiti stavovi i mišljene o temi, kratki osvrt na stavove i mišljenje drugih)
- **ZAKLJUČAK** (kratka sinteza najvažnijih spoznaja o temi i odgovor na esejsko pitanje, je li teza potvrđena ili je odbačena kao neutemeljena)

Koraci u pisanju eseja

- usporedba teme eseja s prethodno stečenim znanjem
- pisanje plana eseja –kratak raspored gradiva i svakog poglavlja
- uvod, razrada i zaključak
- razmisliti o pitanjima koja nameće odabrana tema
- uvrstiti ih u koncept
- prisjetiti se specifičnih znanja u vezi s temom (stručno-metodička literatura, iskustvena praksa, inicijalno obrazovanje i dr.)

Što se od vas očekuje?

- sintetiziranje i uobličavanje misli i spoznaja u esej
- strukturirano izlaganje u zadanim veličinama (broj riječi)
- prikladna uporaba stručnog nazivlja
- potkrepljivanje stavova valjanim argumentima i/ili parafrazama
- uredno i čitljivo pisanje hrvatskim književnim jezikom

Vrednovanje eseja:

- ostvaren je traženi oblik eseja
- navedeni su ključni sadržajni podaci i struktura
- opisana je problematizacija
- navedene tvrdnje potkrijepljene su citatom/parafrazom
- esej je sadržajno i grafički oblikovan u tri dijela – UVOD, RAZRADBA i ZAKLJUČAK
- tekst je smisleno povezan
- prikladan rječnik i stil

Vrjednovanje eseja:

- **UPORABA HRVATSKOGA JEZIKA**
- rečenice su jasno i točno oblikovane
- pravopisna točnost
- gramatička točnost

SADRŽAJ

- Je li se pri pisanju eseja držalo odabrane teme?
- Sadrži li esej osnovne odgovore koji proizlaze iz teme?
- Objašnjava li esej odabranu temu dovoljno?
- Je li uključeno kritičko razmišljanje i osobni osvrt na temu?
- Uočava li se prethodna neophodna konzultacija literature?
- Je li prikazan osobni primjer ili iskustvo vezano uz temu eseja?

ORGANIZACIJA

- Je li uvod povezan sa temom, svrhom i organizacijom eseja?
- Opisuje li uvod problem u osnovnim crtama?
- Sadrži li uvod ključne riječi ili koncept vezan uz odabranu temu?
- Objašnjava li se ili klasificira u glavnom dijelu eseja osnovni problem vezan uz temu?
- Objašnjavaju li se ili klasificiraju u glavnom dijelu eseja mogući ishodi problema?
- Jesu li u zaključcima sadržani osobni pogledi i razmišljanja vezani uz konačno rješenje?

ZNANSTVENI STIL PISANJA

- Bazira li se zaključak na iznesenim činjenicama?
- Ako je nešto opisano kao „dobro“ ili „bolje od“ jesu li tada uključeni razlozi i objašnjenja zašto je tako?
- Upotrebljavaju li se neophodne fraze i stručni nazivi?
- Koriste li se generalizacije?
- Sadrži li esej naznaku ili referencu nekog literaturnog podatka?

Citati

- Citati služe da se na njihovom primjeru dokaže neka rečenica ili misao.
- Prije svakoga citata mora biti dvotočka, a citat mora biti u navodnicima.
- *Kako je navela Marie Curie* : „Ja sam od onih koji razmišljaju poput Nobela da će čovječanstvo iz novih otkrića izvući više dobra nego zla”.
- Nakon navedenoga citata važno je svaki citat objasniti u nastavku rečenice ili novom rečenicom.
- Citat se može objasniti i prije samoga navođenja, ali je onda teško napraviti poveznicu prema sljedećoj rečenici ili odlomku.

Najčešće pogreške (stručne)

- teorijsko navođenje činjenica bez osobnog iskustvenog osvrta,
- nejasno definirana obrazovna postignuća pojedinih aktivnosti o kojima se piše,
- nerazlikovanje temeljnih od sporednih pojmova (aktivnosti),
- neargumentirano kritiziranje pojedinih obrazovnih strategija, metoda i postupaka, ...
- **Sugestija:** obratiti pozornost na važno, unijeti osobna iskustva i saznanja o temi koja se obrađuje, iskazati teorijsko poznavanje teme kao okvir za ranije predloženo.

Najčešće pogreške (jezične)

poštovanje gramatičke, pravopisne, leksičke i stilističke norme hrvatskoga standardnog književnog jezika

- **Pravopisne pogreške –pravopisna točnost**
- pisanje ije/je/e/i
- pisanje glasova č/ć, dž/đ
- veliko i malo slovo
- s/sa, k/ka, pisanje stranih riječi, imena, pogreške povezane s jednačenjima

Pisanje zareza

- nizanje, naknadno dodavanje, suprotnost, umetanje
- sastavne i rastavne rečenice se pišu bez zareza
- zaključne, isključne i suprotne sa zarezom
- inverzija: Da nema psa, sve bi bilo drugačije.
- kad se skup riječi s glagolskim prilogom nalazi ispred glavnih dijelova rečenice: Vidjevši to, shvatio je njene riječi.
- ispred to jest, tj.

Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi:

- negacija uz glagol piše se odvojeno: ne želim, ne mogu
- sastavljeni pridjevi ravnopravni značenjem ili odnosom pišu se kao polusloženice crno-bijeli film, englesko-francuski rječnik
- riječca ni piše se odvojeno od zamjenice kad je kakav prijedlog razdvaja od zamjenice:
 - s nikim/ **ni s kim**
 - u ničijem / **ni u čijem**
 - od nikoga / **ni od koga**

Gramatičke pogreške (morfološka točnost)

- (sprezanje, sklonidba, komparacija)
- pisanje futura I. biti ću/ **bit će**, ali **doći ću**
- pisanje aorista pomodnog glagola biti: ja bi, mi bi / **ja bih, mi bismo**
- prijedlog **s/sa** prije zamjenice mnom i riječi koja počinje glasovima s, z, š, ž, ps, ks, dolazi prijedlog sa, a u drugim okolnostima dolazi prijedlog s.
- ako instrumental označuje sredstvo, nema prijedloga (Putujemo zrakoplovom.)
- prijedlog **kroz** označava kretanje prostorom od jednog kraja do drugog, npr. kroz šumu *DA: Djeca uče igrom. NE: Djeca uče kroz igru.*
- prijedlog zbog/radi , npr. NE: Djeca provode više vremena za računalom **radi** otuđenosti. DA: Djeca provode više vremena za računalom **zbog** otuđenosti

Sintaktičke pogreške

- koristiti stilski neobilježen red riječi u rečenici: S+P+O
- pisanje nejasnih, predugih rečenica
- pisanje nenaglasnica
- izbjegavanje **ponavljanja**

“Postupak koji ću opisati uporabila sam u razredu koji je bio sastavljen od učenika koji su bili prethodno pripremljeni na takav postupak.”

- izbjegavanje **inverzije**
- zaboravljanje veznika (suprotnih, zaključnih, vremenskih, pogodbenih, dopusnih)

Leksička točnost

- točna upotreba riječi (dvoje/dvojica/dvije, gdje/kamo/kuda, nekoliko/par, pleonazmi (oko desetak...))

Znanstvena riječ ne ovisi o kontekstu.

- **termin** - riječ s općim, pojmovnim značenjem
- znanstvena riječ – **nemetaforična**
- internacionalizmi – umjerena uporaba

Najčešće pravopisne i gramatičke pogreške

- **1. s / sa**

Inačica **sa** upotrebljava se **samo ispred riječi** koje počinju glasovima **c, s, z, č, ć, š, ž, đ, dž** (npr. idem sa sestrom/sa Željkom/sa Sonjom), ispred riječi koje počinju suglasnikom, a iza kojega se nalaze s, z, š ili ž (npr. sa psom) ili skupina koje se teže izgovaraju (npr. sa mnom). Inače se upotrebljava prijedlog **s**.

- **2. Č i ć**

Riječi koje u korijenu imaju **č** ili **ć** zadržavaju ih i u svim ostalim oblicima.

- **3. Zarez**

Zarezom se odvajaju suprotne rečenice s veznicima **a, ali, nego, no, već**, dok se ispred sastavnih (**i, pa, te, ni, niti**) i rastavnih (**ili**) rečenica zarez ne piše.

- Napomena: U iznimnim slučajevima, zarezi se mogu pisati ispred sastavnog ili rastavnog veznika ako je riječ o umetnutoj ili rečenici koja nešto objašnjava.

- **4. Futur 1**

Futur prvi glagolski je oblik kojim se izražava buduće vrijeme, a tvori se od infinitiva glagola i prezenta pomoćnoga glagola htjeti (ću, ćeš, će, ćemo, ćete, će).

- Svakako treba imati na umu pri njegovoj tvorbi jest da kad infinitiv na **–ti** dolazi prije oblika pomoćnoga glagola, završno **–i** se ispušta te treba pisati **gledat ću, pjevat ću, bit ću, čitat ću**.
- Pogrešno je pisati i izgovarati: gledati ću, pjevati ću, biti ću, čitati ću.

- **5. Pleonazmi**

Pleonazmi su skupine riječi u kojima je jedna od njih suvišna, odnosno njezino je značenje istoznačno ili pak sadržano u značenju druge riječi.

- Primjerice "mala beba" je pleonazam jer beba je sama po sebi mala, pa je uz nju nepotreban pridjev koji je kao takvu opisuje.
- Neki od pleonazama koji se svakodnevno upotrebljavaju su:
"mala kućica", "velika većina", "oko desetak", "nužno potrebno", "često puta", "žena vozačica", "mjesec veljača", "ja mislim", "četvrta godina zaredom".

- **6. Odnosni pridjevi**

Odnosni pridjevi (na **–ski, –ški, –ćki, –čki**) izvedeni od vlastitih imena ispravno je pisati **malim slovima**

- npr. istar**ski**, hrvat**ski**, zagreba**čki**

7. Sastavljeno i nesastavljeno pisanje riječi:

- 1. imenice: neznanje, neugoda, napamet....
- 2. zamjenice: preda me, uza me, sa mnom, što god, tko god...
- 3. brojevi: nesastavljeno se pišu višerječni glavni i redni brojevi
- 4. glagoli: Niječnica ne i glagol dvije su riječi: ne žele, ne zna, ne bismo...jedna su riječ ovi glagolski oblici: nemoj, nemam, nećemo, hoćemo, bismo, biste...

8. Deklinacija kratica

- Kratice nastale od početnih slova određenoga naziva, koje se pišu bez točke iza pojedinih (velikih) slova, primjerice HT – Hrvatski telekom, HBO – Home Box Office, HNK – Hrvatsko narodno kazalište, dekliniraju se tako da dobivaju padežni nastavak koji se od kratice odvaja spojnicom i piše se malim slovima (HT-a, HT-u; HBO-a, HBO-u).
- No ta pravila ne vrijede za kratice koje imaju oblik promjenjivih riječi (npr. Fina).
- Dakle, nećemo pisati "Bio sam u Fina-i", nego "Bio sam u Fini".

9. Pisanje zanaglasnica

- Zanaglasnice ili enklitike nenaglašene su riječi koje se vezuju za riječi koje im prethode te s njima čine naglasnu cjelinu.

NE

Bartol Kašić **je napisao** prvu hrvatsku gramatiku.

Bartol Kašić **je autor** prve hrvatske gramatike.

DA

Bartol Kašić **napisao je** prvu hrvatsku gramatiku.

Bartol Kašić **autor je** prve hrvatske gramatike.

Važno

- pisati čitko pisanim slovima

OSVRT NA PISANI RAD

- **Pismenost:**
- *Pristupnica sustavno iznosi temu pisanoga uratka. Zaključak ipak nije u potpunosti zaokružio zadanu temu, već uvodi i novi moment umreženja akcijskih istraživača. Uradak je pismen na svim jezičnim razinama.*

OSVRT NA PISANI RAD

Stručno-pedagoška razina obrađene teme:

Pristupnica je odabranu temu obradila veoma dobro. Vidljivo je istinsko poznavanje odabrane teme. Stručnim jezikom obrazlaže ideje koje sustavno “slaže” u cjelovit i konzistentan tekst.